

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

NYELVEN ÉS VIDÉKEN EGY ÓRA 3 PENGŐ.
EGYES SZÁM ÁRA 12 PILLÉR.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VITÉZ KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL!

DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM ALATT

TELEFON 3-48. SZÁM.

Revízió és revízió

Hosszu hónapok óta egyetlen uralkodó planéta ragyog a magyar csonkaföld borus égboltozatán: a *Rothermere-akció*, a maga reményt keltő enyhe fényével. Trianoni sáncokon innen és túl a magyarság apraja-nagyja erre a csillagképre szögezi vágyódó tekintetét, erre állítja be egész bizó magyar lelkületének oly könnyen kezelhető szerkezetét s amit nagyon-nagyon sóvárgunk: a revízió óhajta már-már úgy tűnik fel előttünk ebben a megvilágításban, mintha itt is volna a kezeinkben, a lábaink előtt.

... Közismert az ősrégi anekdóta arról a rajongó asztrológusról, aki kedvenc csillagzatán legeltetve égi felé fordított tekintetét, nem nézett a lába elé s belepotygyant a szemégtödröbe. Most valahogy így jártunk mi is, jámbor magyarok. Mert lám, míg a *Rothermere-akció* tünde fénytüneményén éledegtünk, megfélekedtünk az oly szükséges óvatosságról s most a béke-revízió helyett nyakig zuhantunk a *numerus-clausus* revíziójának rosszillatú vermébe.

Pedig már felfigyelhettünk volna a kétségtelen jelekre.

A nagy *Rothermere* — hallottuk, olvastuk szüntelen a liberális sajtóban, — csak olyan Magyarországot hajlandó támogatni, amelyből *kiküszöböltek minden faji és felekezeti ellentétet*. — Magyarország ügye csak úgy nyeri el a külföld osztatlan szimpátiáját, csak úgy lehet szó határkiigazításról, ha határozott garanciát nyújtunk a *demokratikus haladást* illetőleg. Fogjunk össze, — lelkesítették, — mutassunk imponzans egységet kifelé, — buzdítottak.

Mézédesen csurrantak a szavak a liberális pennákon és demokrata ajakokról. Mi pedig, örökletes naivitással megvert magyarok, *összelejtünk*. Beletörődünk abba, hogy a revíziós liga vezérlo pozícióit prononszírozott zsidó fajvédők szállják meg, türtük a liberális lapoknak a *Rothermere-égisz* alatt nekiszilajodott pimaszságait. Türtünk és vártunk. A szemünk Kassa felé révedt, lelkünk Kolozsvár fölé kalandozott, agyunk felszabadító terveken kovácsolt, öklünk, izmaink a revíziós harera feszültek meg... és amíg a hazaszeretet szent révületében egész valónkat egyetlen nagy gondolat foglalta le magának, egyszerre egy kijózanítóan hideg, szörös kéz motozására döbbenünk, amint az integritás államának transz-állapotára spekulálva megpróbálja szegényes tarisznyánkból kicsenni a magyar jövőndő egyetlen szerény utavalóját: a *numerus clausus*-t.

Igy állunk tehát! Nem az erdélyi, nem a „cseh-szlovák”, nem a bánági határ revíziója a fontos és sürgős, hanem a *numerus clausus*-é. Nem a hárommilliónyi rabmagyart kell kimenteni az idegen igából, hanem a pár ezer, magyar vezetőpályára vágyó zsidógyereket *bemen-*

teni a mi főiskoláinkra. Nem az ezeréves országot kell *in integrum restituálni*, hanem a Galilei-kört...

Pfuj! Az undor és az elkeseredés csavarja ökölbe a kezünket. És a szégyen, hogy a wilsoni 14 pont és a Millerand-féle kísérőlevél blöffjeivel gyalázatosan becsapott magyarságot még mindig annyira éretlennek és együgyűnek vélik bizonyos körök, hogy bármiféle címen lenyeli ezt a békát is.

Nem, — nem *Rothermere* lordot vádoljuk ezzel az aljassággal. De a mult tanulságai és az Alliance Izraelite frisskeletű merénylete után sem *ilyen* mellézköngéssel járó ak-

ciójának, sem másnak nem adhatjuk oda teljes bizalmunkat.

Előbb a békerevíziót lássuk, majd azután, *esetleg*, beszélhetünk a *numerus clausus* valaminő revíziójáról is. De a Károlyi Mihály-féle együgyűen, vagy tudatosan hazaáruló „előlegezésekre” nem vagyunk hajlandók.

Addig pedig nem a nemes lord akciójába, hanem a felnövekvő magyar ifjúságba vetjük teljes reménységünket, azokba a fiainkba, testvéröcséinkbe, akiknek szónoka férfias öntudattal jelentette ki ma a Kollégium udvarán:

„Bár az ifjúság, amely ezt az

egyetlen fajvédő törvényt megcsinálta, már kikerült az egyetem falai közül, mi igérjük nekik, igérjük az utánuk következőknek, hogy a *numerus clausus* törvényt megtartjuk és másokkal is megtartatjuk.”

Ugy legyen.

Ne ábrándozunk és ne hivatkozzunk semmiféle külföldi akciókra. Bizzuk a revíziót, *ezt is, meg amazt is* arra az ifju nemzedékre, amely a háboruban és a háboru óta felnövekedett s nyolc esztendő megpróbáltatásai alatt *tettekkel* bizonyította be, hogy mindkettőre hivatott.

A Ker. Gazdasági Párt ragaszkodik a numerus clausus sértetlen fenntartásához

Budapest, okt. 27. A keresztény gazdasági és szociális párt csütörtökön este *Ernst* Sándor elnöklésével értekezletet tartott, amelyen jelen volt *Vass* népjóléti miniszter is. A napirend során felszólalt *Kossalka* János, *Csilléry* András, *Buday* Dezső, *Hodóssy* Gedeon, *Huszár* Károly, *Haller* István, *Hunyadi* Ferenc gróf, *Wolff* Károly és *Vass* népjóléti miniszter. Beható vita után a párt a következő

határozati javaslatot hozta:

A keresztény gazdasági és szociális párt azokat a keresztény nemzeti és szociális okokat, amelyek az 1920. évi XXV. t.-c. megho-

zására kényszerített változást előidéztek, ma is fennállóknak tartja, sőt megállapítja, hogy azok súlyosbodtak. Ezért teljes mértékben megérti, hogy a keresztény közvélemény és jövőjéért joggal aggodalommal gondoló ifjúság megdöbbenéssel fogadta a *numerus clausus* megváltoztatására irányuló kormánykijelentéseket, annál is inkább, mert

a gazdasági életben épen a keresztény intelligenciával szemben a legridegebb gazdasági numerus clausus érvényesül.

Nem ismeri a párt azokat az oko-

kat, amelyek a miniszterelnököt kijelentésében vezették, sem a kultuszminiszter által kilitásba helyezett módosító javaslatot és így ezidő szerint csak azt jelentheti ki, hogy továbbra is

változtatlanul a törvény elvi álláspontján áll.

A Szomori-üggyel kapcsolatosan a párt helyteleníti, hogy a Nemzeti Színház igazgatója a Szomori-darab előadásának erőszakolásával provokálta a keresztény közvéleményt. A párt szükségesnek látja, hogy ebben az ügyben a felelősség sürgősen állapíttassék meg s annak konzekvenciája vonassék le.

Debrecen magyar egyetemi és főiskolai diáksága imponzans nagygyűlésen tiltakozott a numerus clausus módosítása ellen

Az ifjúság szónokai viharos helyeslés mellett követelték a fajvédő törvény kiterjesztését és az idegenek bevándorlásának megakadályozását — Kinos összeütközést provokált a Kollégium igazgatójának támadó fellépése

Országszerte teljes rendben és fegyelemben folynak az igazoltatások

(A *Hajduföld* tudósítójától.) A debreceni egyetem ifjúsága csütörtökön délután négy órai kezdettel imponzans nagygyűlést rendezett a Kollégium udvarán, hogy szavát felemelje a *numerus clausus* módosítása ellen. Ez a nagygyűlés Debrecen és a Tiszántul ifjúságának dörgő szöze volt, melynek visszhangja kell, hogy eljusson a fővárosba is és bizonyosága legyen annak, hogy a magyar ifjúság minden egyetemen

utolsó lehelletéig kitart a *numerus clausus* az egyetlen fajvédő törvény mellett

s nem engedi, hogy az Alliance Izraelita áskálódása kivétesse a kenyeret a jövőndő nemzedék szájából.

Gyülekezik az ifjúság

A nagygyűlést meglehetősen izgatott és ideges hangulat előzte meg, mert az ifjúság el volt készülve arra, hogy a liberális körök megpróbálnák gáncsot vetni a gyűlés megtartása elé. *Baltazár* püspök

tegnapi fellépése, *Karay* Sándor kollégiumi igazgató nyilatkozatai elég jó előjelek voltak erre. Beszéltek azt is, hogy délután 4 órára a Kollégium kapuját lezáratták, az ifjúságot nem engedik be az udvarra, vagy esetleg rendőri készültséget vesznek igénybe az ifjúság ellen.

Délután fél négy órakor már olyan volt a Kollégium környéke, mint a megzavart hangyaboly. A folyosókon, kapu előtt és az udvaron sűrű csapatokban gyülekeztek az egyetemi ifjak. A bajtársi egyesületek tagjai egytől-egyig bajtársi jelvények nélkül jelentek meg, mert ezzel is demonstrálni akarták, hogy nem csupán a bajtársi egyesületek, hanem az Egyetemi Körrel és a többi ifjúsági egyesületekkel együtt az *egész* egyetemi ifjúság tiltakozik a *numerus clausus* módosítása ellen. Egyedül a *Festetich* bajtársi egyesület jelent meg sapkában. — *Pompás*, fegyelmzett századuk dübörgő menetben vonult be a Kollégium falai közzé. Ugyanekkor a Fűvészkert-utcáról nyiló kis zug-

ban, a Kollégium háta mögött minden eshetőségre készen husz biciklis rendőr helyezkedett el. Ezenkívül a detektívek is nagyszámban cirkáltak a Kollégium környékén. Délután négy órára a Kollégium udvara megtelt az ifjúsággal. A folyosókon is rengetegen állottak és várták a gyűlés megkezdését.

Karay Sándor erőszakos fellépéssel próbálta megakadályozni a nagygyűlést

Pontosan négy órakor rendkívül izgalmas és viharos incidensre került a sor. Ugyanis a Kollégium udvarán megjelent *Karay* Sándor kollégiumi igazgató, odament az egyetemi ifjúság sorai elé s meglehetősen izgatott hangulatban kérdőre vonta *Illyés* Gábort, az Egyetemi Kör elnökét, hogy mit akarnak itt. Az Egyetemi Kör elnöke tiszteletteljes hangon közölte, hogy az egyetemi ifjúság gyűlést tart.

— Kítől kaptak engedélyt? — kérdezte *Karay* Sándor.

— A rektor ur ő méltóságától! — hangzott a felelet.

— Ez itt a Kollégium udvara, ez nem egyetem! — mondotta Karay igazgató.

Illyés Gábor ekkor átadta a rektor aláírásával ellátott engedélyt, melyben a rektor megengedi, hogy az egyetemi ifjuság a kollégiumban nagygyűlést tartson.

— Ebben sehol sincs kifejezve, hogy a Kollégium udvarán tarthatnak gyűlést. Az egyetem csak az épület egyrésztét bérlé.

— Ha én lakó vagyok, — felelte Illyés Gábor, — akkor jogom van az udvar használatához.

A nagygyűlés

Az izgalmas incidens után 800 főiskolai hallgató jelenlétében megkezdődött a nagygyűlés, melynek megnyitása előtt *Fliegenschnee* Lajos főlövészmeister komoly szavakkal figyelmeztette az ifjuságot, hogy kerüljön minden rendzavarást, az utcára ne menjen ki és ne próbáljon incidenseket felidézni.

— Ha nem tetszik, hogy itt gyűlésezünk, — mondotta — ám jöjjön a rendőrség, utasítson ki minket, de nem megyünk!

— *Kitartunk!* — zugta rá az ifjuság.

Pár perccel ezután Illyés Gábor megnyitotta a gyűlést, majd az ifjuság hajadon fővel elénekelt a Himnusz. Utána viharos éljenzésektől kísérve Papp Tibor egyetemi hallgató lépett az emelvényre és állandó helyesléstől kísért rendkívül lelkes, mélyhatású beszédet mondott:

Papp Tibor beszéde

— A nemzetközi demokrácia nevében — kezdte, — elakarják törölni a numerus clausust. Annak a nemzetközi demokráciának nevében, melynek egyik képviselője, Just Iván nemrég tettegessen inzul-tálta Magyarország miniszterelnökét. Ő már elfelejtette ezt az inzul-tust, de mi még most is emlékeztünkben tartjuk, mert a pofon nekünk is szólt. (Ugy van! Ugy van!) Ez a pofon nekünk is fáj és fáj jelenleg is! Ezt az újabb inzul-tust azonban már felkészülten várjuk és visszautasítunk minden illetéktelen beavatkozást, mert ez a mi ügyünk.

A határozati javaslat

Ezután néhány lelkes szó kíséretében Hunyady Béla joghallgató terjesztette elő az egyetemi ifjuság határozati javaslatát, amelyet egy küldöttség visz Budapestre. A határozati javaslat a következőképpen hangzik:

1. A debreceni főiskolai ifjuság megdöbbenéssel gondol arra, hogy idegen és nemzetközi szövetség beavatkozhat Magyarországon belső ügyeibe. Fájdalommal állapítjuk meg, hogy a magyar kormány kénytelennek látszik elfogadni ezt a beavatkozást. Abban a reményben és meggyőződésben, hogy ez a kényszerűség csak látszat, arra kérjük a magyar nemzet alkotmányos kormányát, hogy erőteljes és szigorú határvonalat húzzon ilyen beavatkozások ellen.

2. A magyar ifjuság a zsidókérdés végleges és biztos megoldásának egy szigorú bevándorlási törvény végrehajtását tartja. Az átmeneti időre pedig kívánjuk a numerus clausus szabályzatát jelenlegi hatályában érvényben tartani, sőt kiterjeszteni Magyarországon összes főiskolára oly módon, hogy a főiskolákra felvehető zsidóknak a nume-

— Eh a fenébe, — csattant fel erre Karay igazgató és megvetően Illyés Gábor elé vágta a rektori engedélyt.

Az ifjuság, amely eddig is izgatottan nézte az eseményeket, erre viharos zugásba tört ki, Illyés Gábor pedig emelt hangon kiáltotta:

— Méltóztassék tudomásul venni, hogy 800 ember áll a hátam mögött!

— *Ugy van! Ugy van! Nem tűrjük!* — kiáltotta viharosan az ifjuság.

— Akkor hát a rendőrséghez fordulok — hörgögte Karay igazgató és ezzel elsielt az udvarról.

Bár az az ifjuság, amely ezt az egyetemi fájvédő törvényt megcsinálta, már kikerült az egyetem falai közül, mi ígérjük nekik, ígérjük az utánunk következőknek, hogy

a numerus clausus törvényt megtartjuk és másokkal is megtartjuk.

Ugy van! Ugy van! Nem engedjük a numerus clausust! — zugott fel a viharos kiáltás.

Most még erősen állunk a gáton, a rést betömve tartjuk, de ha eljön az idő, mikor már nem bírunk tartani, akkor jöjjön a magyar nemzeti társadalom és segítsen.

Papp Tibor ezután viharos lelkesedés közepette idézte az elhunyt Bársony János professzor híres rektori beszédét, melyben

hazaáruháznak nevezi azokat, akik a numerus clausust el akarják törölni,

majd így folytatta beszédét:

Ígérjük neked Bársony János, hogy azt az örökséget, amelyet ránk hagyta, megtartjuk és nem prédáljuk el. Ígérjük, hogy úgy adjuk át utódainknak, amint tőled kaptuk. Kardlapozzunk meg bennünket, folyjon keresztény vér, folyjon magyar vér, de mi a hitünkben nem engedünk és ha így kitartunk, a numerus clausust a poklok kapui sem dönthetik meg.

A percekig tartó viharos ováció, amely a nagyhatású beszédet követte, megrázta a Kollégium öreg falait és az egyetemi ifjuság percekig éltette a szónokot és a numerus clausust.

A határozati javaslat

rus clausus által megadott arányszáma ne a felvételre engedélyezett kerethez, hanem a ténylegesen felvett hallgatók számához viszonyítottassék.

3. Kívánjuk, hogy a külföldi diplomák és oklevelek a numerus clausus szellemében és rendelkezéseinek megfelelően nosztrificáltassék.

4. Végezetül, hogy az alkotmányos magyar kormány minden ilyen irányu munkájában a magyar társadalom egységes támogatására találjon, a magyar ifjuság feladatának tartja, hogy az összes társadalmi egyesületeket hasonló szellemben való állásfoglalásra hívja fel.

Hódoló távirat a Kormányzó-nak, üdvözlés Bakónak

Az ifjuság viharos lelkesedéssel fogadta el a határozati javaslatot, majd Hunyady Béla egerterő éljenzés közepett indítványozta, hogy a nagygyűlés táviratilag fejezze ki a hódolatát a Kormányzó előtt.

— *Éljen a Kormányzó! Éljen Horthy Miklós!* — zugták.

Ezután Hunyady Béla javasolta, hogy Bakó Lászlónak, aki nem akart fellépni Szomoró férce-mű-

ben, üdvözlő táviratot küldjenek.

— *Éljen Bakó László! Pfuj Hevesi! Le Szomorival! Katonaszökevény zsidó!* — viharzott fel az ifjuság, amely ezután egyhangú lelkesedéssel a következő távirat küldését határozta el:

„A közelmúlt eseményeiben tanúsított állásfoglalásáért szíve teljes melegséggel üdvözlő Magyarországon nagy művészet az egész debreceni főiskolai ifjuság.”

Ifj. Tankó Béla beszéde

Ezután ifj. Tankó Béla bölcsész-hallgató tartott beszédet:

— A magyar ifjuságnak — mondotta — meg van hozzá a joga, hogy érzelmeinek kifejezést adjon. Meg van hozzá a joga, hogy lelkesedésével megmutassa, mekkora erők rejlenek benne. De ha nem akarjuk, hogy megmondolatlan tettekkel ki-neveztessük magunkat, ha örízke-dni akarunk attól, hogy bármily elhamarkodott lépésünket arra használják fel ellenségeink, hogy becsületünket aláássák, ha azt akarjuk, hogy a magyar ifjuság fellépésében meg legyen a lelkesedés mellett a méltóság is, akkor hallgatnunk kell az ész szavára! Ha a numerus clausus melletti tüntetésünknek csak érzelmi alapjai vannak, akkor szalmaláng az egész akciónk. Szilárdat, maradandót sohasem az érzelmeink nekibuzdulása, hanem a higgadt megfontoltság alkot: az érzelmeink nagyon sokszor elvakítanak! Ha nem tudunk felülemelkedni rajtuk, ha benne maradunk egy szűk látókörben, akkor tulajdon az eszünkön, kijátszanak bennünket, amikor azt hisszük, hogy már minden rosszat elsepertünk.

Tankó Béla ezután a zsidókérdéssel foglalkozott a beszédében és kimutatta, hogy

magyarországi lakossága Európában lakosságának 1.7%-a, addig az idegyűlésmellett zsidóság az európai zsidóságnak 5.3%-a.

A főiskolai hallgatók között a zsidóság számaránya a világháború utolsó évében 30%-ról 40%-ra emelkedett. Ennek az áradatnak gátat kell szabni. Nem elegendő a numerus clausus változatlan fenntartása, de ezenfelül még egy

szigorú bevándorlási törvényt is kell hozni.

Beszédét ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Fiuk be kell látnunk, hogy kis megcsönkített országunk kormányát kötik a külpolitika súlyos terhei! De nekünk senkinek tilthatja meg, hogy meggyőződésünkön fakkadt memorandumunkat az illetékes fórum elé terjesszük.

Tankó Béla nagy lelkesedéssel fogadott beszéde után Illyés Gábor az Egyetemi Kör elnöke lépett az emelvényre és kijelentette, hogy ő a rektornak garanciát adott, hogy semmiféle rendzavarás nem lesz. Épp azért felkéri a megjelenteket, hogy a

legnagyobb rendben, csendben és nyugalomban távozzanak.

Az ifjuság végül a Szózatot énekelte el, amely után az ifjak teljes nyugalomban, példás rendben osztottak szét.

Vezérségi parancs

a „Werböczy” B. E. minden tagjához!

Felhívom az Egyesületbe tartozó minden egyes bajtárs figyelmét arra, hogy a legteljesebb mértékben tartózkodjanak mindennemű rendzavarástól, mert ilyenek előfordu-

lása esetén a Verérség felelősséget egyáltalán nem vállal. Az esetleges rendbontók nem mint az Egyesület tagjai, hanem mint magánemberek jönnek tekintetbe s így a felelősség kizárólag az ő személyüket terheli. Debrecen, 1927 október hó 27.

A „Werböczy” B. E. Vezérsége.

A „Csaba” b. e. felhívása

A Törzsfői Tábor határozata folytán felszólítom a bajtársakat, hogy tartózkodjanak mindenféle rendzavarástól. Örízze meg komolyságukat s a fennálló törvényeket tartsák tiszteletben. A rendelet ellen vétőket Gyula-szék elé állítom. Dr Zih Sándor, vezér.

Baltazár ismét az egyetem kilakoltatásával fenyegetőzik

Megemlékeztünk már róla, hogy Baltazár püspök az elmúlt napon megfenyegette az egyetemet, hogy ha az igazoltatások tovább folynak, felmond a Kollégiumnak. Mint a *Hajdúföld* értesül, a püspök csütörtökön délelőtt megjelent Verzár Frigyes rektornál, akivel közölte, hogy ha az egyetem tanácsa nem szünteti meg az igazoltatásokat, a legújabb lakásrendelet alapján az egyetemet kilakoltatja a Kollégiumból.

Ebben az ügyben a rektor válasza egyelőre nem ismeretes.

Incidens a Hajdúföld hirdető-táblája előtt

A liberális pökhendiség erőteljes megtorlást provokált ki csütörtökön reggel a Hajdúföld Piac-utcai hirdetőtáblája előtt a numerus clausus kapcsolatban.

A Hajdúföld kifüggesztett példány előtt, amely híven és a magyar diákság iránti szeretettel áthatva regisztrálta az utolsó napok eseményeit, több ifju izraelita állott meg, akik „szellemes” megjegyzéseket tettek az újságra és az egyetemi hallgatóság impozáns mozzamára. A szellemeskedők szerencsétlenségére meghallotta a kötekedést három véletlenül arra járó bajtárs, aki aztán felelősségre vonták a főlényes izraelitákat s mikor egyikük nem hagyott fel provokatív modorával, a bajtársak vezetője felháborodásában hatalmasan felkapelte.

Csakhamar nagy csődület támadt s a további következményektől csak rendőri közbelépés mentette meg a megfenyített egyént.

Nyilatkozat

A „Tiszántuli Hírlap” tegnap esti számában az egyetemi igazoltatások kapcsán személyemről is megemlékezik, amennyiben szerinte „kellemetlen feltűnést” keltett a bajtársi mozgalmakban való részvétel. A legkevésbé sem tartom magamra nézve sértőnek ezt a megjegyzést, mert először is a Tiszántuli Hírlap sem személyemet, sem a bajtársi mozgalmakat meg nem sértheti, másodszor a debreceni keresztény társadalom egyáltalában nem veszi „kellemetlen feltűnések” az én szereplésem. Az ellen azonban a leghatározottabban tiltakozom, hogy édesapám köztiszteltetben álo nevét az én dolgaimba belekeverjék és ezt az eljárás lovgiatlan és tehetetlen erőlködésnek minősítem.

ifj. Uray Sándor joghallgató, „Werböczy” lövészmeister.

KEGYES FERENC

sírköraktár és kőfaragó üzlet Debrecen. Minden méretű és fajú sírkövekből állandó raktár.

Teljes rend az ország egyetemén

Az ország összes egyetemén és főiskoláin, Budapesten, Szegeden, Pécsen és Debrecenben, valamint a jogakadémiákon is teljes fegyelm-zettséggel folynak az igazol-tások és

**a zsidó hallgatókat belépni egyet-
len magyar főiskolára sem enge-
dik.**

Különösebb incidens sehol sem fordult elő, miután a zsidók már az első felszólításra felhagytak a be-jutással való meddő kísérletezéssel.

A katolikus diákság egyhan- gulag tiltakozik a módosítás ellen

A katolikus főiskolai hallgatósa-got magában tömörítő Federáció Amerikana esütörtökön délután nagygyűlést tartott a régi képví-selőházban, amelyen mintegy két-ezer zöld tányérsapkás diák vett részt. Megjelent továbbá Haller István ny. miniszter, vitéz Bán-sághy György, a Turul Szövetség fővezére, valamint a legfőbb diák

nagybizottság vezető tagjai. Az Amerikana a következő határozati javaslatot fogadta el:

A iorradalmak tapasztalati mu-tatták, milyen végzetes következményekkel járt a vezető keresztény intelligencia tervszerű kicsérése. Ezért az ezeréves keresztény Ma-gyarország és a magyar ifjuság jö-vője érdekében veszedelmesnek tartja a Federáció Amerikana a nu-merus clausus enyhítését és

**kívánja ennek változatlan fenn-
tartását.**

Kívánja továbbá a törvény kiter-jesztését az összes főiskolákra, vé-vül kívánatosnak tartja a törvény helyes értelmezése szempontjából a nosztrifikálások rendezését.

Több hozzászólás után a javas-latot viharos lelkesedéssel egyhan-gulag magáévá tette a nagygyűlés és miután az elnök bejelentette, hogy a rendőrség elvi elzárkózása miatt

**a holnapi felvonulás elmarad,
az ülés a Himnusszal véget ért.**

Béky Albert miniszteri tanácsos, erdő- igazgató a debrecen városi erdők jövendőségének csökkenéséről

(A Hajdúföld tudósítójától.) A vá-ros 1928. évi költségvetésének az egyesített bizottságok által történt tárgyalásáról a hírlapi közle-ményekből azt olvastam, hogy az erdők jövendősége azért csök-ken, mert az üzemtervekben az erdőigazgatóság fölemelte a vágás-fordulót; ezeket az üzemterveket még sem a közgyűlés nem fogadta el, sem a földmivelésügyi miniszter nem hagyta jóvá s az erdőigazga-tóság mégis ezek szerint intézi a fakitermelést. Némelyek véleménye szerint emiatt föl kell mondani az állami kezelést; mások szerint az utóbbira vonatkozó szerződés meg-hosszabbításának tárgyalásánál kell az üzemtervek ügyét is elintézni.

Amikor az államerdőket a Deb-recen városi erdők kezelését át-vette, azt azzal a céllal vette át s az erdőigazgatóság most is azt tartja szem előtt, hogy az erdők kezelését a fennálló törvények és rendeletek keretein belül

**elsősorban a városnak, mint
erkölcsi testületnek az érdeké-
ben s annak javára kezelje.**

A hírlapi közleményekből kiol-vasható megnyilatkozások a dolgo-
kat úgy kapcsolják össze, hogy e
kapcsolatok révén az erdőigazgató-
ságnak fenti álláspontjával ellenté-
tes eljárást követő működésére is
lehet következtetni, amire pedig az
erdőigazgatóság okot egyáltalán
nem adott.

Hogy a dolgoknak ez a téves
kapcsolata az állam egyik szervé-
vel szemben még csak gondolatban
sem ébreszthető föl árnyat vető
felfogást: szükségesnek látom az
alábbiak közlését:

1. A városi erdőkre vonatkozóan
a négy erdőhivatali kerületnek
megfelelően négy üzemterv készült,
amelyek közül a debreceni nagy-
erdeit, stb. és a guthit a földmive-
lésügyi miniszter már jóváhagyta:
a nagycseri most van fent a mi-
niszteriumban, a halápi pedig köz-
vetlen felküldés előtt áll.

Az üzemtervek elkészítése előtt a
követendő főbb gazdasági elvekről
az erdő tulajdonosának meghallga-
tásával jegyzőkönyv szokott ké-
szülni, amely jegyzőkönyvben a

(kiőfásolt) vágásforduló (turnus)
is megállapítást nyer. Ezt a jegyző-
könyvet a földmivelésügyi minisz-
ter már mind a nagycseri, mind a
halápi erdőkre jóváhagyta s így
**a vágásforduló tartama már
felsőbb jóváhagyás után van
benne az üzemtervekben,**

ha magok az üzemtervek egész ter-
jedelmükben jóváhagyva nincsenek
is.

2. Az üzemtervek ügye s az
azokban előirt gazdálkodás teljesen
független az erdők állami kezelésé-
től. A város akkor is köteles erdei-
ről üzemtervet készíteni, ha erdei
nincsenek állami kezelésben s azo-
kat az erdőkre nézve akkor is fen-
álló állami erdőfelügyelet után ép-
pen úgy a földmivelésügyi minisz-
ter hagyja jóvá, mint állami kezelés
esetén.

3. Az erdő tőkéje két részből áll:
egyik a talaj, másik a faállomány.
A faállomány részben mint az erdő-
tőkének mozgósítható része, rész-
ben, mint olyan, ami az erdő évi
hozadékától (az évenkénti kiter-
melhető famennyiségétől) csak szak-
szerű számításokkal választható el:
mindég a megosonkítás veszedel-
mének van kitéve. Így történt az-
tán, hogy a Debrecen városi erdő-
ben is az erdőtőkének (a tőkeva-
gyonnak) ez a mozgósítható része:

**a faálladék jóval kisebb, mint
amilyennek lennie kellene.**

Az üzemtervek úgy készültek, —
hogy az évi fahasználatok nagyobb-
bak ne legyenek, mint amilyeneket
az erdőnek ez a megfogható rész
faállománytőkéje megbír és hogy
a fállománytőkének létrejöttén az
az álladék, amely a viszonyok
szerint elérhető és amely szüksé-
ges ahhoz, hogy az erdő a tőlük
terjedelmük szerint várható évi fa-
hozadékot s egyszersmind évi pénz
jövendelmet is nyújthassák.

4. Az erdő nem olyan vagyon és
az erdőgazdálkodás nem olyan ter-
mészetű, hogy annak ügyét tisztán
a „ma“ java szerint volna szabad
elbírálni. Részen ezért is fejlődött
ki az egész világon mindenütt az
erdők gazdálkodásának állami el-
lenőrzése. Béky Albert miniszteri
tanácsos, m. kir. erdőigazgató.

A tiszántuli református egyházkerület folytatólagos közgyűlése

**A kultuskormány 20.000 aranykorona évi bért hajlandó
fizetni a kollegiumi bértérítésképen — S. Szabó József
gimn. igazgató szolgálatban való visszatartását kéri**

(A Hajdúföld tudósítójától.) A
tiszántuli református egyházkerület
esütörtökön reggel folytatta köz-
gyűlését, mely egész délelőtt, sőt
még délután is tartott.

A közgyűlés megnyitása után a
főgimnázium ujonnan megválasztott
tanárai, Nagy Sándor, Kornya Sán-
dor és Révész Sándor tették le az
esküt, mely után Baltazár püspök
meleg szavakkal üdvözölte őket. A
megválasztottak nevében Nagy Sán-
dor köszönte meg az üdvözlést.

A közgyűlés ezután 250 pengőt
szavazott meg Nagy József dr. ref.
főgimnáziumi tanár brüsszeli tanul-
mányutjára.

Örömmel vette tudomásul az egy-
házkerület, hogy

a kollegiumi leltárt rendezik

és az erre szükséges költségeket
egyhangulag meg is szavazta. Tu-
domásul vették a Kollegium 1926—
27. évi zárszámadást és elismerést
fejeztek ki a Kollegium tisztviselői-
vel szemben. Ugyiszintén nagy elis-
meréssel vettek tudomást a közép-
iskolai felügyelő jelentéséből a re-
formátus főgimnázium és az intézet
tanári karának kiváló munkájáról.
Egyben elhatározták, hogy S. Szabó
József igazgatónak szolgálatban
való visszatartását kéri a minisz-
tertanácstól, mert az igazgató ki-
váló munkáját nem nélkülözheti a
főgimnázium.

Foglalkoztak ezután az egyetemi
bértérítés ügyével is. Ez ügyben a
kultuszminiszter leiratot intézett az
egyházkerülethez és nem ismerte
el annak jogosságát, hogy az egye-
tem a Kollegium használatáért bér-
térítéssel tartozik. Értesítette azon-
ban a miniszter az egyházkerületet,
hogy különös méltányossággal képpen
hajlandó arra, hogy 1926 január
1-től visszamenőleg

**évi 20.000 aranykorona évi
bértérítést fizet.**

A miniszter egyébként kifejté,
hogy a theologiai kar 7 tanárjának
fizetése után 70.000 aranykorona év-
járdék jár az államnak. Ez az ösz-
szeg valorizáció után adódik bizo-
nyos fizeteskülönbözetekből.

A miniszter erről az összegről
hajlandó lemondani, ha a Kollegium
lemond a bértérítésről.

Az egyházkerület közgyűlése
nagy meglepetéssel vette a kultusz-
miniszter leiratát és csodálkozásá-
nak adott kifejezést, hogy a minisz-
ter nem ismeri el a Kollegiumnak
járó bértérítés jogosságát. Rámutat
a közgyűlés arra, hogy a Kollegiu-
mot annak idején csak három esz-
tendőre engedték át az egyetem
céljaira. Hogy a központi épület
nem készült el idejére, az csak vis
majornak tulajdonítható, azonban a
vis major az erősebb felet nem jo-
gosítja arra, hogy a következmé-
nyeket a gyengébb félre hárítsa. A
tanári fizetések után követelt 70.000
koronás évjárdékot a kerület haj-
landó megfizetni, de csak hadi köl-
csökötvényekbe, mert

**a Kollegium azért van nehéz vi-
szonyok között, mivel 10 és fél
millió hadikölcsönkötvény-
jegyzését nem valorizálják.**

Csodálatos, hogy ezzel szemben a
miniszter az állam követeléseit va-
lorizálva akarja behajtani a kollegi-
umon.

Ezt a határozatot felirat után
hozzák tudomására a kultuszminisz-
ternek.

Tárgyalták ezután a pénzügyi bi-
zottság jelentését, melynek legérde-
kesebb része a glasgovi konferenciá-
ról szól. Ugyanis 1928 június közep-
én

**Glasgóban világkonferenciát
tartanak az egyházi pénzügyek
rendezése érdekében.**

Az egyházkerület konvent utján
felír a kormányhoz, hogy erre a
konferenciára államköltségen min-
den egyházkerületből küldjenek ki
egy-egy delegátust.

Elhatározták ezután, hogy felir-
nak a konventhez és kéri, hogy a
konvent az egyetemes református
egyháznak

**szerezzen nagyobb összegű kül-
földi kölcsönt,**

mert az egyes egyházaknak sürgős
és fontos beruházásokra van szük-
sége és ezeket csak külföldi köl-
csönből tudják el végezni.

A közgyűlést negyedkettőkor fel-
függesztették és délután három
órára halasztották a tanácskozást.

Olvassa a Hajdúföldet !!

**A vidéki és helybeli vásárló
közönség figyelmét fölhívjuk a**

„HANGYA“

dusan fölszerelt

**Rózsa-utca 2. és Piac-
Arany János-utca sarkán
(volt Csanak-üzlet) lévő üzleteire.**

**Ahol a legkiválóbb minőségű fűszer, csamege és italárak
tetemesen leszállított árban kaphatók !!!**

**Pontos, gyors, figyelmes és előzékeny kiszolgálás!
Vásárlások házhöz lesznek szállítva!**

Reformációi ünnepek Debrecenben

A ref. tanítóképző-intézet „Ifjúsági gyülekezete” október 31-én a reformáció emlékére szintén ünnepélyt rendez. Az ünnepély a kollégiumi oratóriumban lesz délelőtt 11 órakor. Műsor: Erős várunk nekünk az Isten... Éneklő az ifjúság Csokonai-énekkara, Bodnár Lajos zenetanár vezetésével. Ünnepi beszédét felolvassa: Bartha Endre V. o. t. Victor János: Csillag az égen... Éneklő: Bencsik Árpád 4. o. t. Orgonán kíséri: Fábián István 4. o. t. Gáspár István: Október 31. Szavaltja: Schmidt Géza 3. o. t. Fr. Schubert: H-moll simphonia. Hegedűn előadja: Szűcs Géza 3. o. t. Orgonán kíséri: Veress László 5. o. t. Himnusz. Éneklő az ifjúság Csokonai-énekkara Bodnár Lajos vezetésével.

A Hittanszaki Önképző Társaság okt. 31-én reformációi emlékünnepeket rendez. D. e. 10 órakor a nagytemplomi istentisztelet után a gályarabok emlékoszlopánál lesz ünnepély. Szavaltja: Barcsa József. Emlékbeszéd: Tartja Szundy Béla. Az emlékoszlop megkoszorúzása. D. u. 5 órakor a Kollégium dísztermében: Megnyitó beszéd. Bihari Kálmán: Gályarab. Szavaltja Batta Zoltán. Ünnepi beszédet tart: Farkas Pál alelnök. Solo ének: Szabó Géza, zongorán kíséri Turóczy László. Kecskeméthy István: Farel és Kálvin. Dialóg. Előadják: Barcsa József és Biró Sándor. „A nagy szobor.” Irta és felolvassa Szundy Béla. „Gályarabok éneke.” Éneklő a Kántus. Belépődíj nincs. Műsor-megváltás 20 fillér.

Az Egyetemi Luther Szövetség október 30-án, vasárnap délután 5 órakor az ev. templomban a wittenbergi történelmi események emlékére Reformációi Ünnepeket rendez. — Az ünnepély sorrendje: 1. Erős várunk. Közének. 2. Ima. 3. Bossi: Offertorie. Sniding: Altes Lied. Orgonán előadja: Elefánty Sándor karnagy. 4. Dr Kovács Sándor az Erzsébettudomány egyetem ny. r. tanárának ünnepi előadása. 5. Bach J. S.: Air. Medellsohn: Andane. Buza Gábor hegedűművész játéka. Orgonán kíséri Szabó Emil orgonaművész. 6. Bach J. S.: Hittel. alzáttal. Éneklő Csóváry Endre jöghallgató. 7. Sántha Károly: Reformáció ünnepén. Szavaltja Pap Katalin b. h. 8. Himnusz. Belépődíj nincs. Offertorium a templomalapra. Október 31-én, hétfőn d. e. 10 órakor ünnepi istentiszteletet tart dr Kovács Sándor, urvacsorát oszt Farkas Győző. Correlli: Sonáta. gondonkán előadja Nagy Zsolt jh., orgonán kíséri Csiky-Mészáros Tibor jh.

FŐISKOLA

A Magyar Görögkatholikus Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Vasváry Pál Köre október 22-én, szombaton tartotta az idei tisztújító közgyűlést. A szünidei bizottság beszámolója után a közgyűlés megválasztotta a 1927—28. évre az új tisztikart. Ifjúsági elnök egyhangúlag Lyachovits Tibor lett, alelnökök Schirilla László Aristid és Tótin István, titkár Szabó Endre, pénztáros Bujda Zoltán, ellenőr ifj. Jaczkovits Iván, Háznagy Petrasovszky András, jegyző Kozák István. A közgyűlés után a tagok bajtársi összefövetelre jöttek össze, hogy a fehérszta mellett még jobban ápolják az együttműködés érzését.

— Egyetemi tankönyvek új és használt állapotban kaphatók Harmathynál, Fűvészkert-utca 14. sz.

Debrecen város házikezelésbe veszi a fakitermelés ügyét

A jog- és pénzügyi bizottság tudomásul vette Kovács Gyula visszavonó levelét

(A Hajdúföld tudósítójától.) Mint ismeretes, Kovács Gyula vállalkozó pár nappal ezelőtt visszavonta a Debrecen városához beadott fakitermelés ajánlatát. A kérdéses ügyben a jog- és pénzügyi bizottság

dr Vargha Elemér

tb. főjegyző elnökletével csütörtökön reggel 9 órakor ülést tartott, melyen a bizottsági tagok rendkívül nagy számban jelentek meg.

Kovács Gyula visszavonó levelének tartalmát dr Zöld József gazdasági tanácsnok ismertette. Mindezekelőtt bejelentette, hogy bizonyos körök azt a hirt terjesztették el, mintha Sziebert Lajos, a legolcsóbb vállalkozó nem a kalkulációjában esett tévedés, hanem anyagi előnyök miatt vonta vissza az ajánlatát. Ez a híresztelés igen kellemetlen Kovács Gyulára nézve, mert a közel-múltban üzleti összeköttetésbe állott Sziebert Lajos társával, Fülöp Lajossal, akinek egy ügyből kifolyólag 4000 pengőt kifizetett. Kovács Gyula a mendemondák miatt nem ragaszkodik tovább ajánlatához, hanem

visszalép és Debrecen várost kiengedi az obligóból.

— A dolog — mondotta Zöld József — azért került a jogügyi bizott-

ság elé, mivel Deák István és társai megfélembzték a közgyűlési határozatot és ennek letárgyalásával dr Hadházy Zsigmond főispán a tanácsot bizta meg, hogy a sürgősen letárgyalat ügygel már a rendkívüli közgyűlés foglalkozhassék.

A jogügyi bizottság Kovács Gyula visszalépését egyhangúlag tudomásul vette.

Ezután Zöld József tanácsnok bejelentette, hogy a földmivélségi kormány a tanács kérésére megengedte az erdőtisztítók közreműködését külön tiszteletdíj nélkül. Az erdőgazgatóság úgy vélekedik, hogy a hozzávetőleges kalkuláció egyéb várható tulkiadással nem drágul s már a mellékkiadások is befoglaltatnak az eredeti költségvetésben.

A bizottság végeredményben a házikezelésben történő kitermelés mellett döntött.

A jog- és pénzügyi bizottság ülésének befejeztével közgyűlést előkészítő teljes tanácsülés volt, ahol a tanács is teljesen a bizottság álláspontjára helyezkedett és a közgyűlésre beterjesztett javaslatban a házikezelésben történő kitermelés mellett foglalt állást.

Dr Zoltay Lajos nagyértékű előadása a budapesti Néprajzi Társaság ülésén

a debreceni temetők népi művészetéről

(A Hajdúföld tudósítójától.) Szerdán délután tartotta meg Zoltai Lajos előadását a budapesti Néprajzi Társaság nyilvános felolvasó ülésén. Az előadásban több volt, mint amennyit várni lehetett a címe után. Mert Zoltai engedelmet kért hallgatóitól, hogy megvédhesse Debrecen Jókai népszerűsítő és magaslatló írásai ellenére is nagyon elterjedt ama felfogással szemben, hogy Debrecen a csinosodásnak, a finomabb izlésnek, művészi törekvéseknek már csak kálvinista jellegénél fogva is nem volt, nem is lehetett kedvező talaja. A felolvasó ennek az ellenkezőjét bizonyította, érveinek egész tömegével. Így először is: a mindig kiválólag iparúzó és kalmárkodó Debrecenben számos olyan kézművesség virágzott, amelyek a legelterjedtebb közhasználati tárgyakon alkalmaztak népművészeti díszítéseket. Ilyenek: szűcsök, szűrszabók, szíjgyártók, gombkötők, fazekasok, asztalosok, mézeskalácsosok. A hortobágyi pásztorság körében is maradtak fenn hagyományos népművészeti alkotások. Másodsor:

meghonosodtak Debrecenben olyan iparágak is, amelyeknek készítményei valósággal az iparművészet mértékével értékelhetők.

A debreceni régi könyvkötészet remekei után a legkényesebb izlésű bibliafilmek versengenek. A debreceni ötvösműiparnak két olyan pártját riktó emlékére hivatkozhatunk, mint a Lugossy-féle „Ötvöstankönyv” a M. T. Akadémia birtokában és Tar András debreceni ötvöslégény mintarajzgyűjteménye 1669—79-ből az Erdélyi Nemzeti Múzeum könyvtárában. Harmadszor: ha bár csak Jókai által kitalált szép mese is az, hogy Mátyóki Ádám,

Rákóczi Ferenc híres udvari festője, bujdosásai közben egy évig Debrecenben festetett arcképeket és patakai táblákat, annyi mégis való, hogy

a Kollégium XVII—XVIII. századbeli diákjai között gyakran akadtak művésztelenségek,

amiről a céhek jegyzőkönyveinek pompás címlapjai, apródfelszabadító levelei, címeres névnapki köszöntők tanuskodnak. A rézmetszéshez is értenek. Ők csinálják az első magyar iskolai atlaszt s ugyanakkor jelenik meg Debrecenben Sárváry Pál professzor kétkötetes munkája a „Rajzolás mestersége”-ről. Negyedszer: az a fejlett pezsgő zenei élet, mellyel a mai Debrecen méltán dicsekedhetik, kerek kétszázéves zenei művelődés nagyszerű eredménye. Maróthy György, a puritán kálvinisták kollégiumában már 1738-ban megszervezhetheti a csakhamar országos népszerűsége emelkedett diákkantust, 1741-ben pedig a 12 tagu zenekart, amelynek a ref. egyháztanács 1798-ban, amikor a legelső magyar színelőadásokat tartották Debrecenben, azt is megengedi, hogy a tógát levette, a színházban is muzsikálhassanak. Ugyancsak Maróthy írja és nyomtatja ki 1740-ben a legelső magyar nyelvű zeneelméletet.

Nem csoda tehát, ha a debreceni temetők banális alaku, lecsüngengett homlokú fejfáin olyan fafaragóművészet, olyan különleges síkdíszítés fejlődött ki, amelyek

aligha van párja magyar temetőkben is.

A szomorufüzön kívül, amelynek stilizált ábrája ritkán hiányzik e fejfákról, vagy a rónaszász barok és rokokó ornamentumaival, vagy pedig a magyar népművészet leg-

kedveltebb virág és növényi motívumaival vésik tele, sok ötletességéről és könnyedségről tanuskodva a fejfák homlokát, néha a feliratot hordozó fejfátáblázatot is hasonló stílusú szegéllyel díszítik. Zoltai saját rajzai után egy sereg vetített képen mutatta be az érdekes fejfák legszebb példányait.

Mi nekem Erdély

Nekem Erdély már csak egy —
marék föld
S egy bús sóhaj, mely a szívem-
ben ég . . .

Az őszi szélnek bűgő
sírásában
Értem zokog a ködös messzeség.

Nekem Erdély már csak egy
szép álom
S egy néma való, melyre ébrednek...
Sárga lombot sírnak az
akácok
S a messze ködlött erdélyi
hegyek — —

Nekem Erdély már csak
egy sóhaj, és
Mely szívemből néha
felszakad

S hiába nézek a ködös
messzeségbe . . .

Nem látok mást,
csak hulló lombokat . . .

Nekem Erdély már csak egy
marék föld
S egy emlék, melyet látok
szüntelen

az őszi szélnek bűgő
sírásában . . .

Hangod hallom:
„Mért lettél hűtelen!”

GÁSPÁR GYULA.

Emlékezzünk a névtelen hősekről

Kegyeleti stafétafutás Debrecenben

A Magyar Athletikai Szövetség keleti kerülete október 30-án hatalmas aranyünnepség és a városon keresztüli stafétafutóverseny keretében áldoz a világháború névtelen hősei emlékének. A külföld minden esztendőben nem egy — a törvényhozás által kijelölt — napon emlékezik meg a névtelen katonáról, hanem az ünnepségeknek egész sorát rendezik meg minden esztendőben és évről-évre nagyobb ünnepléseket készít elő a hadierények ápolására és a harcokban elesettek emlékének fenntartására.

Ilyen áldozatos ünnepség lesz Debrecenben október 30-án déli fél 12 órakor a városon keresztüli stafétafutóverseny a világháború névtelen hőseinek emlékére, amelyen a magyar ifjúság hatalmas tömege demonstrálja a magyar hősök dicsőségének ápolását és a magyar nép élni akarását.

Fizessen elő a Hajdúföldre

I. rendű

bükk tűzifa

hasábos és aprított minden mennyiségben a legolcsóbb napi áron beszerezhető

Horvát építési anyag és tűzifa-kereskedésében.

Piac-utca 64. szám alatt.

Telefon: 16—55.

Horváth Nusi és Thuróczy Gyula a Népház Vig-estjén

A Debreceni Népház Egyesület nagy közkezdveltségnek örvendő, legközelebb október 29. és 30. án, szombaton és vasárnap este 8 órakor kezdődő „Vig estjére” ismételt sikerült a rendezőségnek Horváth Nusit, a debreceniek volt kedves primadonnáját megnyernie. Ugyanezen este lép fel Thuróczy Gyula, a kiváló színművész is, aki jelenleg városunkban tartózkodik. Most az ő klasszikus művészetének gyöngyszemeit a „Vig estéken” fogja bemutatni. A műsor többi száma is értékesnek ígérkezik. Vitéz Soltész Gyuláné koloratur énekesnő műdalai, Marton Alice énekesnő chansonjai, Steiczker Sándor kuptéenes legújabb kupléi s a magánszámok között bemutatásra kerülő vigjelentek, tréfák, rövid bohózatok teszik teljessé a műsort.

A debreceni katolikus népszövetségi szervezet gyűlése

A debreceni katolikus népszövetségi szervezet november 13-án délután 4 órakor a kat. reálgimnázium tornatermében tartja első nagygyűlését, melynek szónokai dr. Lindenberger János prelátus-elnök és Haller István v. miniszter lesznek; a debreceni szervezet múltját és jövő munkaprogramját dr. Zalai János fogja ismertetni. — Közreműködik a Szt. László-dalárda is két művészi számmal Kollwentz Rezső karnagy vezetésével.

A gyűlést megelőzőleg szombaton este fél 7-kor P. Lombos László szónoki szt. ferencendi házfőnök, kiváló egyházi szónok a templomban konferenciabeszédet tart, utána szt. gyónás, vasárnap délelőtt közös szt. áldozás. A gyűlés előkészítése végett 26-án, szerdán este 7 órakor csoportvezetői megbeszélés lesz a r. k. elemi iskolában, amelyen minden csoportvezető okvetlenül jelenjen meg. *Vezetőség.*

Négymillió koronás fülbevaló kalandos útja a zálogházig és vissza

(A Hajdúföld tudósítójától.) Beszámoltunk a napokban arról, hogy dr. Tóbiás Jánosné debreceni úriasszony a Rákóczi-utcától az Arany Bikáig a Csapó-utcai utvonalon elvesztette mintegy

4 millió koronát érő fülbevalóját.

Az esetről jelentést tett a rendőrségen, egyben felhívást intézett a becsületes megtaláláshoz, hogy az ékszer visszaszolgáltatása alkalmával illő jutalomban részesíti. Miután a fülbevalót napok múltán sem kapta meg, a rendőrség megindította a nyomozást. Ennek során megállapítást nyert, hogy a fülbevalót egy cseléd kinézésű lány megtalálta, azonban ahelyett, hogy beszolgáltatta volna a rendőrségen, elzalogosította 40 pengőért.

Megállapítást nyert az is, hogy a lány előzőleg megbecsülte a talált ékszert az egyik óránál, aztán azzal, hogy urnőjének égetően szűk sége van pénzre, elvitte egy zálogházba, ahol a zálogos jóhiszeműen elfogadta az ékszert és 40 pengő kölcsönt adott rá. Így most már az ékszer megkerült, a cselédleány kézrekerítésére pedig a legnagyobb eréllyel további folyik a nyomozás.

Mennyi lakbért kell fizetni novemberben

A novemberi negyedben a lakbér ismét emelkedik 5 százalékkal. Az alapbér 70 százalékát kell fizetni a szabad rendelkezés alá nem került lakások után. A bérben kívül, amit esedékes bérnek nevez a rendelet, jár még a háztulajdonosnak a közüzemi költségmegtérítés, amely a februári negyedben a bérbe olvad bele és egyuttal megszűnik.

A házbérszámítás megkönnyítése céljából közöljük az alábbi táblázatunkat:

Alapbér (1917. novemberi negyedévi bér)	Ha a bérlet be van kapcsolva a vízművekbe (közüz. költség 7%)	Ha a bérlet a vízművekbe nincs bekapcsolva saját vizórája van (közüz. költség 3%)	Vizvezetékkel és csatornázással nem bíró városokban, azokban a községekben, melyekben a szabad rendelkezési jog gyakorlása fel van függesztve, közüz. költség 3%	Negyedévi házmesterpénz 3%
1	0.84	0.79	0.79	0.02
2	1.67	1.58	1.58	0.04
3	2.51	2.37	2.37	0.05
4	3.34	3.16	3.16	0.07
5	4.18	3.94	3.94	0.08
6	5.01	4.73	4.73	0.10
7	5.85	5.52	5.52	0.12
8	6.68	6.31	6.31	0.14
9	7.52	7.10	7.10	0.15
10	8.35	7.89	7.89	0.16
20	16.70	15.78	15.78	0.32
30	25.06	23.66	23.66	0.48
40	33.41	31.56	31.56	0.66
50	41.76	39.44	39.44	0.86
60	50.11	47.33	47.33	0.98
70	58.46	55.22	55.22	1.14
80	66.82	63.10	63.10	1.30
90	75.17	71.00	71.00	1.46
100	83.52	78.88	78.88	1.62
200	167.04	157.76	157.76	3.24
300	250.56	236.64	236.64	4.88
400	334.08	315.52	315.52	6.50
500	417.60	394.40	394.40	8.22
600	501.12	473.28	473.28	9.74
700	584.64	552.16	552.16	11.36
800	668.16	631.04	631.04	13.00
900	751.68	709.92	709.92	14.62
1.000	835.20	788.80	788.80	16.24

Általános szabályok:

Az alapbér az 1917. évi november hó 1. napján érvényesen kikötve volt egyévi bérnek a negyedrésze, tehát az alapbér nem egészen évi bér. Ennek a megkülönböztetésnek azért van jelentősége, mert részletfizetés esetén nem kell kamatot fizetni, ha az alapbér, tehát az 1917. évi negyedévi bér nem haladta meg a 300 koronát.

Esedékes bér az alapbérnek százalékokban kifejezett része, az alapbért aranybérnek tekintve. A novemberi negyedben az alapbér 70 százaléka emelkedik az esedékes bér, az aranykorona 14.500-as szorzószámát véve alapul. Egy aranykorona egyébként 1 pengő 16 fillér.

A házmesterpénz 2 százalék, de nem az alapbér, hanem az esedékes bér után számítva. Ezenfelül a működésben levő központi fűtőkészülék és a lift után további fél-fél százalék, a porszívókészülék kezelése után még további egynegyed százalék jár a házfelügyelőnek.

Részletekben is lehet fizetni a házbért, de a közüzemi költség az első részlettel együtt fizetendő. Ha az alapbér a 300 koronát meghaladja, részletfizetés esetén havi 1 százalék kamat is jár a háztulajdonosnak.

A Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara közgyűlése

Január elsején megnyílik a debreceni agrometeorológiai megfigyelő állomás

(A Hajdúföld tudósítójától.) A Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara október 27-én tartotta meg őszi ülését, elnöki tanácsülést, igazgatóválasztmányi ülést és rendes közgyűlést; Kállay Miklós kamarai elnök vezetése alatt.

Dr. Kállay Miklós elnök megnyitó beszédében rámutatott azokra a gazdasági problémákra, melyek ma nemcsak a gazdatársadalmat, hanem az egész ország közvéleményét foglalkoztatják. Ezután

dr. Rácz Lajos gazdasági főtanácsos, kamarai igazgató

az elnöki bejelentések során a Tiszántul mezőgazdasági helyzetéről

tett jelentést, majd részletesen előtárta azokat az indító okokat, melyek a Kamara elnökségét a lápi gazdálkodási viszonyok megjavítása érdekében lággazdasági szakértőket egybehívására és megtartására inkitották. Nagy érdeklődés mellett tárgyalták a Kamara gyűlései a tanyavilág sorsának javítása érdekében tett és kilátásba helyezett kormányintézkedéseket.

Helyesléssel vették a gyűlések tudomásul a Kamara azon akcióját, melyet a terményfogyószói szokványok megváltoztatása érdekében

kezdeményezett.

A Kamara 1928. évi költségvetését a közgyűlés elfogadta, majd hozzájárult ahhoz, hogy Debrecenben

agrometeorológiai megfigyelő állomás létesíttessék

és 1928. január 1-ével munkába állíttassék. Helyesléssel vette tudomásul a Kamara a Debrecenben létesített magtisztító üzemről szóló jelentést, nemkülönben az állami nemesített vetőmagakció, valamint a fagy- és jégkárosult gazdák vetőmagellátása során kifejtett kamarai tevékenységről szóló jelentéseket.

Részletesen beszámoltak az előadók a Kamara kísérletügyi tevékenysége során eddig végzett munkálatokról s azon tervekről, melyek a közeljövőben kerülnek megvalósításra.

Ezután a dohánytermelési verseny, a gyümölcstermelés, a növényvédelem, állattenyésztési és ió tenyésztési szakértekezletek s a Kamara kiállításainak ügyét tárgyalták le, majd a közgyűlés véget ért.

Az orvosgyűlés alakuló közgyűlése

(A Hajdúföld tudósítójától.) A debreceni orvosgyűlés szerdán délután 6 órakor tartotta meg alakuló közgyűlést a belgyógyászati klinika tantermében. A közgyűlésen a választmány beszámolt az ideiglenesen megalakult Orvosgyűlés eddigi munkájáról, majd a jóváhagyott alapszabályok ismertetése után az Orvosgyűlést diszelnökkévé választották dr. Kenézy Gyula egyetemi tanárt. Elnök lett dr. Csiky József, alelnök dr. Elischer Gyula egyetemi tanárok.

ATROCITÁSOK

Néger betörő Kalocsán... A liberális egyik alkonyesti fuvalója mint rendkívüli szokatlan eseményt említi fel, hogy a kalocsai rendőrség bizonyos Schiller György (!) személyében néger betörőt fogott. A ritka példány jellegzetes faji tulajdonságai, göndör haja, lefittyent ajka, luddalpa, elálló füle, vaskos orra és fekete bőre nemcsak a járőröknek tünt fel, hanem a kalocsai detektíveknek is, akik csakhamar megállapították, hogy a jeles afrikai Schuller sorozatos bűntettek elkövetésével megérett a le tartóztatásra.

No — és ezen a liberális lap csodálkozik... Hiszen nincs az országnak egyetlen fogháza, mely ne volna megrakva négerekkel. Kalocsától Debrecenig és bárhol e csonka hazában, mindenütt néger lakják a világtól elzárt helyiségeket. Fekete, fehér és barna bőrű néger nyüzögnek jobbra is, balra is a betörők, családok, váltóhamisítók, pénzgyárosok és sikkasztók beláthatatlan sorában. Annyi néger van fogházainkban, hogy az már szinte sok is és meghaladja az arányszámot. Véleményünk szerint nem ártana, ha ezen a téren is bevezetnék a numerus clausust. Természetesen anélkül, hogy ez bármely felekezet érzékenységét sértse. Mert ilyen esetekben csak egy lehet az irányadó: a szociálpolitikai szellem.

Azt pedig, hogy tisztességes, felvilágosult napilapok egyszerűen négernek nevezék a zsidó vallású állampolgárokat, az ellen az izraelita faj nevében ezennel tiltakozunk.

Ujabb jelentések szerint alig ötvenen pusztultak el a Principessa Mafalda szerencsétlenségénél

Budapest, október 27. A Navigazione Generale Italiana budapesti kirendeltségéhez a Principessa Mafalda szerencsétlenségéről a következő megbízható jelentés érkezett: A Mafalda gőzösről érkezett utolsó hírek szerint a Formasa, a Mosella és az Empire Start gőzösek kb. 1150 utast mentettek meg s így alig ötven ember veszett a tengerbe.

A Rosetta gőzöstől az újabb megmentettekéről számszerű pontos értesítést várunk. Az esetleges eltérések száma a minimumra csökkent, sőt Rio de Janeirói jelentések szerint a Mafalda gőzös majdnem mindegyik utasát meg lehetett menteni.

Iszonyu pánik a szerencsétlenség alkalmával

Rio de Janeiró, okt. 27. A Principessa Mafalda segítségére érkezett hajók szikratávíró jelentéséből kitűnik, hogy az utasok többsége, különösen a kivándorlók, miután vacsorájukat elfogyasztották, nem sokkal a szerencsétlenség időpontja előtt épen a következő napra várt kiszállás előkészületeivel voltak elfoglalva. Sokan az Argentínába érkezés alkalmával rendezett ünnepségen vettek részt, amidőn a hajót

hirtelen valami hevesen megrázta, mintha zátonyra futott volna. A jókedvnek végeszakadt, a táncot abahagyták s ijedt kiáltozások hallatszottak. Buli kapitánynak nyugalma és ügyessége lehetővé tette, hogy a legénység

az utasok nagyrészt csónakokra és tutajokra szállítsa

és ezzel a komolyabb pánik kitörését megakadályozta. Így is előfordultak azonban izgalmas jelenetek, midőn az utasok elosztásánál egyes családokat különböző csónakokba kényszerítettek. Sok utast alig lehetett visszatartani attól, hogy ne igyekezzenek vagyonát menteni. A hajómérnökök közben azon dolgoztak, hogy a süllyedés okát megállapítsák. Az S. O. S. jelek leadása után a várakozás kínos percei következtek, amíg a Formasa, Lhena, Mosella és Empire Start hajók feleletet küldtek, majd feltűntek a látóhatáron, kevéssel a segítőhajók megérkezése után következett be a Mafaldán

a robbanás.

A Formosának a sötétség ellenére sikerült közvetlenül a süllyedő hajó mellé kerülni, ami a mentést nagyon meggyorsította.

Osztatlan elismeréssel méltatja a fővárosi sajtó Orsós Ferenc professzor kivételes művészetét

A „Magyarország” és „Uj Nemzedék” kritikái

(A Hajdúföld tudósítójától.) A Hajdúföld tegnapki számának tudósítása, amely Orsós Ferenc professzor páratlan művészi sikeréről számolt be, osztatlan örömdetes, feltűnést keltett Debrecen magyar közönségében. Annak illusztrálására, hogy a főváros műértő körei milyen nagy jelentőséget tulajdonítanak a kiváló professzor képzőművészeti bemutatkozásának, alább idézzük a két legnagyobb keresztyén orgánus lelkes kritikáját.

„A Magyarország” mai számában újból visszatér Orsós professzor műveire a következő cikkében:

Uj festő bemutatkozása az Ernst-muzeum csoportkiállításán

Vasárnapi beszámolómban új festő rendkívül érdekes és értékes munkásságára hívtuk fel úgy a művészvilág, mint a közönség figyelmét. Orsós Ferenc, az európai hírű tudós és a debreceni fakultás kiváló tanárának egész termet betöltő festményeiről és egy másik termet díszítő rajzairól, akvarelljeiről, tanulmányairól irtuk meg, hogy nagy értékkel gazdagodott a magyar piktúra. Orsós Ferencnek titkos, rajongó szerelme volt a művészet és művészalmainak megvalósult eredményei előtt most örömmel, megilletődéssel, dicsérettel kell megállanunk. Finomérzésű, rendkívül érzékeny művészlélek, mélygondolkodású tudós, kiváló festő egyesül benne, akinek különösen balatoni és debreceni festményei és szibériai tanulmányai feltűnő készséget, művészi elhivatottságot és érett értéket mutatnak. A fővárosi sajtó egyhangú dicsérettel számolt be Orsós Ferenc művészetéről és a

vasárnapi megnyitáson megjelent közönség, a művészi és társadalmi világ színe-java mindenben igazat adott az elismerő kritikáknak. Orsós Ferenc képei előtt meglepődve emlegették, hogy nem régi, elismert művész, hanem eddig csendben, csak maga örömeire festő orvosprofesszor, aki most először lép ily gyönyörűséges magyar tájaival a nagy nyilvánosság elé. Egyszerre az érdeklődés középpontjába került. Megtudták róla, hogy mint tudós a csontvelőről és nyirokutairól tett felfedezésével a legelső patalógusok közé küzdötte fel magát, a háboru alatt három és fél évet töltött orosz hadifogságban, ahol rendkívüli szolgálatokat tett hadifoglyaink gyógykezelésével, azott hazaszókött, Pécssett egyetemi magántanár, majd Debrecenben egyetemi nyilvános rendes tanár, prorektor lett. És mai bemutatkozásával elismert nevé művész, meleg érzésű, lírai finomságú, kitűnő festő és kiváló grafikus. Most már eljegyezte magát a művészetnek is, az első sorába lépett, akitől méltán és jogosan vár még igen sokat a magyar művészet.

Nem kisebb elismeréssel ír az Uj Nemzedék, amelynek ismertetése így hangzik:

A festőművész egyetemi tanár kiállítása

Az Ernst-muzeum legújabb csoportkiállításának legfőbb érdekessége Orsós Ferencnek, a debreceni orvosi fakultás tanárának a gyűjteménye. Érdekes a gyűjtemény nemcsak azért, mert egyetemi tanár festette nehéz napi munkától a művészet számára ellopott órákban, hanem azért is, mert ez az egyete-

mi tanár valóban művész a szó legnemesebb értelmében, nagyszerű festő, a levegőnek, az égnek és a magyar tájaknak álmodója. Sok munkáján meglátszik, hogy nem járt végig akadémikus utat, a festészetet nem mesterséggül tanulta meg, hanem belső ösztön pompás kitörése adta kezébe az ecsetet. A legkülönbözőbb művészi hatásokra reagál, anélkül azonban, hogy ezekben a hatásokban a saját énjét elvesztené. Földből nőtt talentum, aki sajátjává tudja váltani mindazt, amit nagyszerű művészek munkájában megfigyel és művészetet a maga egészében kizárólagosan az övé, mert rajta van egyéniségének a bélyege. Legdicsérendőbb érdeme az izlése. Ez menti meg attól, hogy túllontul egy bizonyos festői szellemnek vagy iskolának a rabjává legyen, izlése nem tudja elviselni a teljes másodlagosság érzését s bármilyen példa állott is előtte munka-

közben, áttöri az idegen hatást és a saját tiszta és nemes lelkivilágát festi meg. Mesterségbeilleg legfőbb erénye a nagy és költői színharmonia tisztántartása.

A rajz erejét és szépségeit nem érzi olyan biztonsággal, mint a színekét. A színek hangolásában izlés és ritmus van. Pompásan tudja kiegyensúlyozni feltűnése ható értékét s hogy ebben abszolút művész, sőt a legjobb művészek sorába is felemelkedik, azt Felhők című legszébben és legnagyobb biztonsággal megfestett képe igazolja. Grafikája is értékes. Rajzai között nagyon sok szibériai munka szerepel a hadifogság keserves éveinek nagyszerű emlékeként. Monumentalitásra való törekvéseiben azonban vigyázni kell az irodalmi elemekre s nem szabad a még olyan poétikus és irodalmi ízü elgondolásokat urrá tenni művészetét.

A törvényhozásnak a legerősebb harcot kell indítania az alkoholizmus és a tuberkulózis ellen

Esztergályos-Epstein, mint a szesz-ügyek szakértője A képviselőház ülése

Budapest, okt. 27. A Házban ma folytatták a Genfben kötött munkaügyi egyezmények becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatok tárgyalását. Ezután ismertették a washingtoni munkaügyi egyezményei kapcsolatosan megindult és a 8 órai munkaidőt érintő tárgyalások eddigi eredményét. A miniszter kijelentette, hogy eddig 39 állam foglalkozott a 8 órai munkaidő problémájával, közülök azonban csak 7 kodifikálta azt. A kodifikálók között

egyetlen egy nagyipari állam sincs.

Majd az egyesülési és jogi kérdéssről beszélt és a munkahiány eseteire szóló biztosítás ügyével foglalkozott.

Rubinek István a közjogi és közgazdász bizottságnak március 15-ről és Kossuth Lajos emlékének törvénybeiktatásáról, Szabó Géza pedig a közigazgatási bizottságnak az egyes vármegyék területén szükségesnek mutakozó kerületi változtatásokról

szóló törvényjavaslatokra vonatkozó jelentését terjesztette be. Ezután Fitz Arthur a nemzetközi munkaügyi hivatalnak az üzemi baleset szenvedettek kártalanításáról szóló ajánlatának becikkelyezésére vonatkozó törvényjavaslatot ismertette, amelyet a Ház általánosságban és részleteiben is elfogadott.

Áttért ezután a Ház az ifju egyének számára szeszital kiszolgáltatásának korlátozásáról és a nyilvános helyek látogatásáról szóló törvényjavaslat tárgyalására. Barla Szabó József előadó ismertette a javaslatot. Az ifjuság egészségének védelmével egyház, társadalom és az állam foglalkozik. E javaslattal az állam

törvényhozási uton is elő akarja mozdítani a cél elérését.

Állódy Béla örömmel fogadta a javaslatot. Az alkoholizmus kétség-telenül elősegíti a másik nagy népbetegségnek, a tuberkulózisnak a pusztítását is. Statisztikai adatok bizonyítják, hogy

a bortermő vidékeken jóval nagyobb a tudóvész-halandóság,

mint a borban szegény területeken.

Az alkoholizmus elleni küzdelemben tehát más betegségek ellen is harcolunk. Sürgeti az alkoholizmus elleni propaganda megindítását. Ismeri a borválsággal kapcsolatos szempontot is és a gazdasági nehézségeket, azonban e válságon belül fogyasztás emelésével ugyse tudunk segíteni, mert az már eddig is a maximumra emelkedett anélkül, hogy a szőlősgazdák helyzetén javított volna. Nagymagyarországon évi öt liter volt egyénenként a borfogyasztás,

ma pedig 40-50 litert is meghaladja.

Azt mindenesetre meg kell tiltani, hogy új szőlőtelepítések történjenek. Általában erős harcot kell indítani az alkoholizmus és a tudóvész ellen.

Meskó Zoltán: Hát azok mit csinálnak, akiknek homokos birtokuk van? **Buktsenek rajtuk?**

Állódy Béla: Az egyéb növények termesztésére alkalmas területen mindenesetre fokozatosan be kellene szüntetni a szőlőtermelést. A javaslatot elfogadja.

Meskó Zoltán: Szives örömmel üdvözli a javaslatot és sajnálja, hogy a miniszter nincs jelen és nem hallhatja beszédét.

Esztergályos János: Majd megmondjuk neki!

Meskó (Esztergályos felé):

Tudtam, hogy ha szakkérdést tárgyalunk, akkor itt van.

(Nagy derűtség a Ház minden oldalán.)

Meskó ezután röviden szól a javaslatról. Maga is azt tartja, hogy az alkohol kiszolgáltatásával csinján kell bánni, tudja, hogy milyen romboló hatással lehet az ifjuság között, de az a meggyőződése, hogy a törvényjavaslat akkor is megfelel céljának, ha a korhatárt nem 21, hanem 18. életévben állapítják meg, de csak a pálinkára nézve.

LIPTÁK MIHÁLY

aridivat szabó, Csapó-utca 99. sz.
Elsőrendű munka, szolid árak!

HIREK

1927 október 28. (Péntek.)

Prot.: Sim., Judit. Kath.: Sim., Judit.

A Meteorológiai Intézet jelentése:

Időjárás: Kissé felhősebb idő, lényeg-telen hőváltozással.

Városi múzeum 9—12-ig 2—4-ig.
Közművelődési könyvtár nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 4—7-ig.

Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Megváltó (Fiac-u. 18.) Arany Egyszarvu (Kossuth-u. 8.) Muraközy Hunyady-u. 5.) Magyar Korona (Péterfia-u. 10.) Nádor (Szent Anna-u. 66.) Csokonai Mester-u. 43.) Arany János (Csapo-u. 77.)

ESTÉLYEK-HANGVERSENYEK

Október 29-én, szombaton este 8 órakor a Zenedében Ferrari, Kósa Kerpely-hangverseny.

November 5-én, szombaton este 9 órakor a Bika üvegtermében a „Werbóczy” bajtársi egyesület disztáborozás.

November 5-én, szombaton este 8 órakor a ref. gimn. tornateremben, ref. énekezők hangversenye.

November 5-én, szombaton este 8 órakor a Tiszti Casinóban Gyóni Géza-emléknap.

November 6-án, vasárnap este 8 órakor a Bika disztermében a Máv filharmonikus zenekar szeszonyító hangversenye Revere Gyula hárfaművész közreműködésével.

November 9-én, szerdán este 8 órakor a Bika disztermében Vecsey-hangverseny.

November 12-én, szombaton este 8 órakor a Zenedében vitéz Kóky István szerzői estje.

Vallásos délután. A Kálvinisták Templomegyesületének vallásos szakcsoportha ma délután 6 órakor vallásos délután rendez a Kollégium disztermében. Belépődíj nincs. Önkéntes adományokat köszönettel fogad a vezetőség.

A Soli Deo Gloria Szövetség konferenciája. A Magyar Református Diák Soli Deo Gloria Szövetsége november 5—6-án Debrecenben, a Kollégium disztermében egyetemi hallgatók és a középfokú iskolák felső két osztálya számára mindkét nembelieknek konferenciát rendez. A konferencia szombaton délután 5 órakor kezdődik és tart este 8-ig. Másnap, vasárnap délelőtt 9—1-ig és délután fél 4—8-ig. A konferencia vallásos estély keretében fog végződni. Az előadások mind aktuális diákproblémákkal foglalkoznak és e problémák kálvinista megoldását fogják feltárni. Belépődíj nincs.

Felhívás a levontékhez. Felhívom a Vigh István oktató vasárnap délelőtti csoportjának minden egyes tagját, hogy a vasárnapi foglalkozásra okvetlenül levonték sapkával és tollal jelenjenek meg, mert a 39-es emlékoszlónál a diszorségnek egy részét levonték adják. Vezetőség.

Holnap mutatkozik be az új zenekar a Városház étteremben.

Gyanus haláleset. Molnár Sándor nyírmártonfalvai gazdálkodó a múlt nap gyanus körülmények között hirtelen meghalt. Az esetről a csendőrség jelentést tett a debreceni ügyészségnek. A halálesettel kapcsolatban Preinieszberger Jenő dr. vizsgálóbíró kiutazott a helyszínre, hogy megejtse a szükséges vizsgálatot.

Jön: Terike!

Iskola könyvek az összes iskolák részére, továbbá író- és rajzszerek legelőnyösebben beszerezhetők Csáthynál, Piac-utca 8. Kiadás Kétszázötvenöt utalványokra is.

Lapunk Budapestben állandóan olvasható a Park szálloda kávéházában, VIII., Baross-tér 10.

A Sajtó most megjelent októberi számában Hindy Zoltán dr. emlékezik meg Lonkay Antaltól születésének századik évfordulója alkalmából. Közli a lap Vészi József beszédét amelyet a magyar sajtónak az új államokban való üldözése tárgyában Genfben tartott. Részletes cikk számol be végül a genfi sajtóértekezletről, illetve annak összes határozatairól, amelyek a sajtó nemzetközi szervezkedése szempontjából rendkívül nagy jelentőséggel bírnak.

A Meinel Gyula kávé és teabehozatali r.-t. október 29-én, szombaton Debrecen, Ferenc József-ut 59. szám alatti fiókjátszóban teaprobafőzést tart. Reggel 9 órától ingyen izeltőpróbát adunk felnőtteknek.

Holnap mutatkozik be az új zenekar a Városház étteremben.

Felakasztotta magát egy 14 éves leány. Török Róza 14 éves leány Debrecenben, a Cserepes-utca 11. szám alatt ház padlásán felakasztotta magát s mire rátaláltak, már nem lehetett segíteni rajta. Halott volt. Tettét, — mint utólag kiderült, — azért követte el, mert szülei valami miatt megdorgálták. A dorgálás után felment a padlásra és az ott levő gyepőlőszijra felakasztotta magát.

Butorozott, szép nagy utcai kéttablakos szoba, főtértől néhány lépésre, szolid egyén részére, november 1-től kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Jön: Terike!

A Magyar Asszony októberi száma. A Magyar Asszony októberi száma most jelent meg gazdag tartalommal. A lap vezetőhelyén közli a MANSZ. országos elnöke, Tormay Cécilének a magyar asszonyok pestkörnyéki tanácskozásán elmondott nagyszabású megnyitó beszédét. Surányi Miklós Aponyi Albert grófnak államférfiúi nagyságát méltatja. Érdekes cikk számol be a magyar csecsemővédelem helyzetéről. Ezek kivül a magyar asszonyokat érdeklő értekezések egész tömegével és több szépirodalmi cikkel bővült a lap. Nem maradtak el a szokásos és közkeletűségnek örvendő rovatok sem, melyek a magyar asszony háztartási gondjait igyekszik értékes tanácsokkal megkönnyíteni. A Magyar Asszony szerkesztősége és kiadóhivatala VII., Róza-utca 23. szám alatt van. Előfizetési ára: félévre két pengő, egyes szám ára negyven fillér.

Holnap mutatkozik be az új zenekar a Városház étteremben.

Házasságszédelgési per, mely felmentéssel végződik. Ifj. Theuerkauf Mátvás hajdudorogi lakos házasságszédelgés vádjával állott tegnap a debreceni törvényszék Balogh-tanácsa előtt. Theuerkauf ugyanis, — mint a vádirat szól, — azzal a hátsó gondolattal ígért házasságot Kiss Márta hajdudorogi leánynak, hogy ezáltal 200 mázsa búzát kapjon a lány szüleitől. Amikor pedig megkapta a kölcsönt, fakép-nél hagyta menyasszonyát, akivel előzőleg jegyet is váltott. A tárgyalás alkalmával azonban beigazolódott, hogy Theuerkauf még akkor jegyet váltott a lánnyal, amikor a kölcsönről még szó sem volt, az eljegyzést pedig nem is ő, hanem a lány szülei bontották fel.

Ügyvédi határidőnapló, 1928. évre kétféle alakban megjelent, — kapható Antalfy József könyvkereskedésében. Telefon 6—12.

HIRDETŐ FELEINKET felkérjük, hogy hirdetéseiket délután legkésőbb fél 5 óráig adják fel, mert csak az esetben jelenhetik meg másnap reggel megjelenő lapunkban.

Rádióműsor. Október 28. Péntek. Budapest. Délelőtt 9.30, 12 és délután 3: H rek, közgazdaság, élelmiszer árak. 1: Időjárás- és vizállásjelentés. 4.45: Pontós időjárás, időjárás- és vizállásjelentés. 5: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult kamarazenekar hangversenye Komor Vilmos karnagy vezénylet. 1. Auber: Fekete domino, megnyit. 2. Verdi: Rigolletto, ábránd. 3. Jensen: Almodozás, jellemkép. 4. Schubert: Rosamunda, beleltzene. 5. Waldteufel: Solitudo, keringő. 6.15 Sportelőadás „A rómaiak tornajátéka.” Felolvassa Bohn Ferenc dr. főiskolai tanár. 7: Hans Götting dr. német nyelvű előadása: „Der Herbst in deutscher Dichtung”. 8: Bartók Béla zongorahangversenye 1. Schubert: Sonata (B-dur). 2. Beethoven Sonata (C-dur op. 53. 3. Bartók: a) Barcarolla, b) Musettes, c) Két kis rapszódia (népdalok felett). 9.30: Perti Lily énekesnő hangversenye. Zongorán kísér F. Barna Böske 10.15: Pontós időjárás, hírek, közlemények Utána az Ostende-kávéházból Vörös Feri és különleges hármaz zenekarának hangversenye.

KÜLFÖLD. Bécs (517.2 és 577) Délelőtt 11 és délután 4.15: Hangverseny. 8.30: Operett-előadás. — Berlin (483.9) Délután 4.30: Szórakoztató zene. 9: Kamarazene. — Boroszló (321.6) Délután 3: Hangverseny. 9 Vidám opera-áriák. — Majna-Frankfurt (428.6) Délután 1 Gramofon-zene. 8 Hangverseny. Prága (348.9) Délelőtt 11.30 Quartett matiné Délután 7.30 Smetana Szülőföldem Szimfonikus költemény. 9 Előadó-est. — Róma (450) Délután 5.15 Hangverseny. 8.45 Olasz zene. — London (361.4) Délután 1.30 Orgona, 4 és 7 Hangverseny. 8.45 Varieté.

Holnap mutatkozik be az új zenekar a Városház étteremben.

A Bükk és Mátravidéki Autó-Club október 30-án, vasárnap délelőtt 9 órakor tartja első országos kongresszusát Miskolcon. Jelentkezési ívet a titkárnál Kossuth-utca 20. szám alatt (Rendőrségi palota) lehet kapni. Napi ellátás, szálloda, egésznapos étkezés 8.— pengő. Délután 2 órakor pályakisérleti verseny.

Ruhát akart lopni, de rajta-vestett. A Horváth Gábor-féle Kossuth-utcai csemegeüzletben tegnap az alkalmazottak észrevették, hogy egy cigánylány, aki vásárlás ürügye alatt ment be a helyiségbe, annak hátsó része felé somfordálva, a fogásra felakasztott ruhák között kotorászik. Amikor a lány észrevette, hogy figyelik, a hátsó ajtón ki akart szökni, az alkalmazottak azonban idejekorán észrevették és nyakoncsipve, átadták a rendőrnek. Bekísérték a központi ügyeletre, ahol megindult ellene az eljárás.

Holnap mutatkozik be az új zenekar a Városház étteremben.

Megnyit a nagyváradi magyar színház. Nagyváradi tudósítónk jelenti: Hosszas huzavona után végre kaput nyitott a nagyváradi magyar színház. Erdélyi Miklós minden elismerésre méltó szintársulatot szervezett, amely első előadását szombaton este tartotta meg, Suderman Otthon című négyfelvonásos drámáját hozták színre.

Fővárosba utazó olvasóinknak páratlan kedvezményt nyújt a Keleti pályaudvarral szemben levő, elsőrangú Park-szálloda, amennyiben a szobák árából 20 százalék, az éttermi árakból pedig 10 százalék engedményt ad kiadóhivatalunkban díjmentesen kapható utalványok ellenében. Egyben felhívjuk a Park-szállodának lapunk más helyén olvasható hirdetésére szíves figyelmét.

Jön: Terike!

Magyar ember csak magyar lapot olvas. Kávéházban borbélynál, újságártnál követelje a „H A J D U F Ö L D”-et!

SZÍNHÁZ

A Csokonai-színház műsora:

Csütörtök délután 3 órakor: **Ilyu-sági előadás.**

Csütörtök este: **Borcsa Amerikában.** Béletszünet.

Borcsa Amerikában

(Zenésjáték 3 felvonásban, 6 képben. Írták: Emőd Tamás és Török Rezső)

A „Borcsa Amerikában” című egyveleg tulajdonképpen nem más, mint egyetlen szerep Fedák Sarolta számára. Ha nem Fedák játssza, elveszti azt a sajátos levegőjét, amelyet a hervadás illatával ő telített meg s amelyben enmaga csillogó zenés temetésével, könnyes vonaglások között idézte fel a kárörömré, vagy talán száznakozásra hajlamos pesti publikum érdeklődését. Fedák nélkül — akárcsak játssza — elvész a szerep, vagyis maga a darab s marad egy furcsa, különös habarék. Ebben azután van minden, ami szem-szájnak kellemes. Bus-feketei alföldi hangulat, harmonizáló primadonna, szerelmes parasztleány, banán-tánc, amerikai milliárdos, hajókazán, felhőkarcoló, szivtelen dollárkirálynő, irredenta dal és rengeteg cigányzene. Kiss Béla zenekara még a newyorki St. Patrik székesegyház főbejárata előtt is bánnatos magyar nótákat muzsikál. A primadonna a nézőtérben tökmagot osztogat a publikumnak s végezetül a függöny előtt, a „Kis Petrovotól” az „Egy rózsaszál” elénekel minden elfelejtett operett-sláger. A történetet, mert állítólag ilyen is van, már ismerjük a „Nóta végéből” és Király Ernő „Császárné apródjából”.

A közönség azonban jól szórakozik. Egyetlen estén kivonatosan élvezheti végig az utolsó két évtized egész operett-irodalmát.

A Csokonai Színház előadása mozgalmas, színes, friss tempójú. A diszletek is újak, tetszetősek. Elek Ica Borcsája eleven, üde, érdekes. A közvetlen természetességgel azonban még a mostaninál is nagyobb sikert érhet el, mint azzal a különös modorossággal és fedáki selypítéssel, amely egyáltalán nem indokolt. Ferenczy Marianne temperamentumos, élénk, táncra is könnyű nyedebb, rugalmasabb, mint eddig. Bihary Sándor szép hangjával s erőteljesen formált paraszt alakjával biztosan állja helyét az egészen könnyű műfajban is. Szigeti Jenő gondosan karakterizált amerikai milliárdosa igen jó operettfigura. Halasiné, Szirmai, Mihályi Ernő, Rajz János és a többiek szintén jók voltak. Az előadást Remete Géza rendezte. (mars.)

A színházi iroda hírel:

M, péntek este B) bérletben, másodsor:

Holnap szombaton este C) bérletben harmadszor:

BORCSA AMERIKÁBAN

6 képes zenésjáték.

A budapesti Városi Színház állandó slágere!

Szenzációs új diszletek! Ragyogó rendezés!

Elek Ica mint Borcsa pazar játékaival, szivhez szóló dalaival, pazar toalettjeivel dominálta az egész együttest, melynek élén az ország legnagyobb baritonistája, a nép szerű Bihari Sándor az egész hallgatóságot tapsfergetegre ragadja.

A többi szerepekben az általános kedveltségnek örvendő Ferenczy Marien, továbbá Halasiné, Turbók

Rózi, Szirmai Vilmos, Rajz Jancsi, Mihályi Ernő és Szigeti Jenő brilli-
roztak.

A darabban előforduló összes da-
lokat Kiss Béla zenekara kíséri fer-
geteges tapsorkánok közepette.

Minden este fél 8 órakor: **Borcsa
Amerikában.**

Jegyek — a nagy keresletre való
tekintettel — még a délelőtti órák-
ban 10—1 óráig válthatók!

Gyermekelőadás holnap, szomba-
ton délután fél 4 órakor!

Mivel a János vitéz e heti elő-
adásaira az összes jegyek elkeltek,
több oldalról érkezett óhajnak ele-
get téve, az igazgatóság holnap
délután ismét a

JÁNOS VITÉZ

c. magyar daljátékot tűzte ki, mely
ugy a gyermekeknek, mint a felnőt-
teknek igaz gyönyörűséget szerez.

A baloldali pénztár olcsó (mozil)
helyekkel árusítja a megmaradt
jegyeket ma délelőtt!

Vasárnap délután mérsékelt hely-
árrakkal:

A legkisebbik Horváth lány.

Kedden Ibsen Henrik világhírű
drámája: **Kisértek** szerepel a Csok-
konai Színház műsorán. Az idei Ibsen-
centennárium alkalmával színre
kerülő első Ibsen-darab előadása
előtt Oláh Gábor főreáliskolai tanár,
országos hírű író tart emlékbeszé-
dést.

A darabot a kitűnő Forgács Sán-
dor rendezi, ő játssza egyúttal Os-
vald híres szerepét.

Ijusági előadások: November 2-
án szerdán és november 3-án csü-
törtökön délután:

ELNÉMULT HARANGOK.

Jegyek hétfőtől kezdve a jobb-
oldali pénztárnál.

Az iskolák szombaton, október
29-én délután sziveskedjenek igé-
nyeiket a színházi irodában kizáró-
lag délután 4—6 óra között bejelen-
teni.

Mozgásházak közleményei:

Pétek — Szombat — Vasárnap:

VIGSZINHÁZ

A főszerepben: LUISE FACENDA:

A vén kujon

Vigjáték 7 felvonásban.

Szerelem pénz nélkül

Az asszonyi hűség regénye 7 fejezetben
Főszereplők: GRETE REINWALD és
ALPHONS FRYLAND

URÁNIA

RINALDÓ

a fegyházban

attraktív bravúrfilm 8 felvonásban.
A főszerepben: LUCIAN ALBERTINI
és RUTH WEGLER.

A főszerepben: MONTE BLUE:

A bestia

drámai történet 7 felvonásban.

„Takarékosság“

vásárlási könyvecskével kész-
pénzáron 6 havi hitelre vásárol-
hat a

„FRICZI“

kalapszalokban.

TESTEZÉS

Dr Darkó Jenő lemondott a DEAC
elnökségéről. Dr Darkó Jenő egye-
temi ny. r. tanár a DEAC tanárel-
nöke értesülésünk szerint levélben
közölte a DEAC elnökségével, hogy
lemond az egyesületben viselt ta-
nárelnöki tisztségéről. A lemondás
ügyével a DEAC holnap közgyű-
lése foglalkozik.

A TÖZSDE

A pengő Zürichben 90.70

A zürichi devizapiac nyitófolyamai a
következők: Budapest 90.70, Berlin 123.67,
Newyork 518.55 — London 2525.12 —
Páris 20.35. — Milano 28.33. — Prága
15.36.50, Belgrád 9.13 — Szófia 3.75,
Bukarest 3.15. Varsó — Bécs 73.20,
Hollandia 208.60.

Hivatalos valutaárfolyamok.

Az árjegyzőbizottság tegnap a követ-
kező valutaárfolyamokat állapította meg:
egy angol font 27.82—27.98, száz „belga“
79.45—79.75, száz cseh korona 16.87—
16.95, száz dán korona 152.95—153.55,
száz dinár 9.98—10.04, száz dollár
568.20—570.60, száz francia frank 22.40—
22.60, száz holland forint 228.45—230.45,
száz lengyel zloty 63.80—64.40, száz leu
3.48—3.54, száz líra 31.30—31.50, száz
német márka 136.05—136.55, száz osztrák
schilling 80.45—80.85, száz norvég korona
150.70—151.30, száz svájci frank 110.00—
110.40, száz svéd korona 153.45—154.05
pengő. — A nemesfémpiacon a magán,
forgalomban a huszokoronas aranyat 22.80
—23.10, az ezüst egykoronást 0.38—0.40-
a forintost 1—1.10, az ötkoronást 190
2.10, szinarany kg-ja 3808—3828 pengő.

Gazdasági hírek

A készáruipiacon a forgalom élénkült,
különösen pedig azok miatt a hírek miatt,
amelyek szerint a külföldi piacok részére
is megélénkült az érdeklődés a magyar
buza iránt. A tözsdeidő elején a tisz-
vidéki búzát 30.05—30.95, az egyébszár-
mazású búzát 30.05—30.80 pengővel je-
gyezték fajsúly szerint. A rozs ára 28—
28.25 pengő között mozgott.

A liszt- és őrléményipiacon a malmok
48 pengős duplanullás lisztalapon számi-
tották lisztárait. A korpa ára buda-
pesti paritásban 17—17.50 pengő.

A termények piacán csak kisebb
tételű cserének gazdát tulnyomó részben
tartott árak mellett. A zabot 23.50—24, a
tengerit 24.25—24.50 a takarmányárpat
24.75—25.75, a sörárpat 26.50—31 pen-
gővel jegyezték.

A magpiacra a lucernamag és a lóhere-
mag iránt megélénkült a kereslet, amit
annak tulajdonosainak, hogy a külföldi pia-
cok, különösen Németország a tavalyi rossz
tapasztalatok ellenére újból élénken ke-
resik ezeket a magvakat, azonban csak
államilag plombált árut vásárol.

Budapestre utazik?!

20 százalék engedményt kap,

mint ezen lap előfizetője
olcsó szobaárainkból,

10 százalék engedményt kap

olcsó éttermi árainkból.
(Kitűnő házikonyha)

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét
egy perc alatt a pályaudvarról.

Otthon érzi magát

jól fűtött szobáinkban.

Elsőrendű konyhával,
szigorú családi jelleg.

Saját érdeke

ezen előnyök folytán, hogy

okvetlen nálunk szálljon meg.

Grand Hotel Park

Nagyszálloda

BUDAPEST,

VIII. Baross-tér 10.

A Keleti pályaudvar érkezési oldalával
szemben.

A PROHIRDETÉSEK

LAKÁS

Ötsovás ház

nagy gyümölcsösben, beköltözhető,
Nagytemplomtól tizenöt percre, —
eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Udvarra

nyíló szoba, speiz, esetleg konyhá-
val, butorral, vagy anélkül azonnal
kiadó, Ispotály-u. 13.

Rendőrtiszt

különbejárati butorozott szobát ke-
res november 1-re. Értesítést a
kiadóhivatalba kér.

AJÁNLAT

Periekt mosónő

saját házában bármiféle mosást vál-
tal. Batthyányi-utca 1.

Intelligens,

teljesen megbízható fiatalember
gyönyörű kaligrafikus vagy folyó-
írással írásmunkát vállal. Pontos és
kifogástalan munka. Cim a kiadó-
ban.

Szeszgyáros

gazdaság 25—30 darab gulyabeli
marha telelését vállalja. — Zongo-
rát vagy pianinót keresek bérbe.
Ajánlat a Hajdúföld kiadóhivatalába
küldendő.

Uri asszonynál

4 fogásos uriebed koszt kihordásra
kapható 1.20 fillérért. Cim a Város-
ház trafik, Piac-utca.

„Bélyegotthon“

Poroszlay-ut 51. Kis gyűjtők! Nagy
gyűjtők! Európa és tengerentuli bé-
lyegekből dus választék. 386

Öbor!

Zamatos házibor literenként csak
1.40. Kapható mindennap, Porosz-
lay-ut 53.

Zongoraórákat

adok kezdőknek és haladóknak, régi
praxissal, kívánatra zenedében
vizsgáztatok. Beiratkozás d. u. 3—
5 óráig. Tisztviselőknak kedvez-
mény. Cim a kiadóban.

Király kávé!

mégis a legjobbak, aromás, zama-
tos, a vevő előtt pörkölvé meleg ál-
lapotban kapható, Dégenfeld-tér 11.
szám alatt. 344

KERESLET

Elvesztett

Piac-utcán egy kis gyerek 3 fény-
képet. Képek: egy anya gyermeké-
vel, egy kislány kutyával és egy
kislány. Megtalálót kéri a fényké-
peket Hajdúföldbe leadni, mivel
azok egyedüliek voltak és idegen-
nek értéktelenek.

2 élő rókát

keres megvételre „Huszárszárad“.

Periekt

gyors- és gépirónó szép kézírással
azonnal felvétetik. Kalapüzem, Piac
utca 9.

Mindennemű villamossági cikkek csillárok nagy választékban

Legújabb külföldi rádió újdonságok megérkeztek

!!! Tekintse meg kirakatomat !!!

SIMON JENŐ

József kir. herceg-utca 3. Bika-fürdő bejárata mellett. Telefon 13-22.

Eladó:

csavaros, ötvenliteres káposztás-
hordó, vaskeretes ágyrugany, elő-
szoba melegágyablakok, méhkas és
kaptárok. Cim a Hajdúföld kiadó-
hivatalában.

Okleveles

tanítónő négy évi irodai gyakorlat-
tal, megfelelő állást keres. Cim a
kiadóban.

ELADÁS

Asztal spór

rendelésre készült, alig használt,
eladó. Késes-utca 67. Megtekinthető
11—2-ig.

Tüzifa és szén,

száraz tölgy és bükk hasábosan és
apritva, valamint I. oszt. gyökér-
mentes tölgy tuskó legjutányosab-
ban Kovács Gyula tüzelőanyag tele-
pén, Károly Ferenc József-ut 18-b.
István maiommal szemben. Telefon:
4—64 szám.

Fényképezőgép

9—12-es, kitűnő Görz-féle lencsével
eladó. Cim a kiadóban.

Benzin-motor cséplőszekrény

tengeri morzsoló, ló, szánkó, taliga
stb. ingóságok bírói árverésen el-
fognak adni Dombrádon e hó 29-
én d. e. 10 órakor.

Tüzifa

legjutányosabban beszerezhető
a Tüzelő- és Épületfa
Kereskedelmi R.-T.-nál

DEBRECEN,

Sas-utca 4.

(Kölcsond Segélyző palota)

Ingyen utat-nás mindenkinek. Saját érde-
ken győződjön meg.

Sofför

vizgára szakszerűen, műhelygyakor-
lattal KIS gépműhely sofföriskolája
készít elő. Erzsébet-utca 20.